

פרשת שופטים וחודש אלול תשפד – מהי עבודת חודש אלול?

1. **טור הלכות ראש השנה סימן תקפא:** תניא בפרקי רבי אליעזר, בראש חודש אלול אמר הקב"ה למשה 'עלה אלי ההרה' לקבל לוחות אחרונות והעבירו שופר במחנה, שמשה עלה להר, שלא יטעו עוד אחר עבודת גילולים ... לכן התקינו חז"ל שיהיו תוקעין בר"ח אלול בכל שנה ושנה וכל החדש כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה, שנאמר 'אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו', וכדי לערבב השטן - **פרישה ודרישה שם:** למה לי הלימוד משופר מדבר [מפרקי דרבי אליעזר]? **משנה ברכות א,א:** מאימתי קוראים את שמע בערבית? משעה שהכוהנים נכנסים לאכול בתרומתם, דברי רבי אליעזר.

מקרבן לתורה ימים נוראים בשם הבית ישראל (מטרסדורף): שני הפרקים הראשונים בפרקי דרבי אליעזר מונים תולדות חייו של רבי אליעזר הגדול בן הורקנוס, שעד גיל 28 חרש במחרשה והיה בוכה שהוא רוצה ללמוד תורה. פגשו אליהו הנביא ושלחו ללמוד תורה אצל רבן יוחנן בן זכאי, עד ששגשג בתורה ואמר עליו רבו 'בור סוד שאינו מאבד טיפה'. לכן הלכות ימים נוראים והמשנה מתחילה ב"תניא בפרקי דרבי אליעזר", לומר שלעולם לא מאוחר להשתנות ולשוב בתשובה ולהגיע לידיעת התורה.

2. **פרי עץ חיים שער ר"ה א:** אלול הוא ראשי תיבות 'אנה לידו ושמתי לך' (שמות כא, יג). **דברים יט:** וזה דבר הרצח אשר ינוס שמה וחי אשר יכה את רעהו בבלי דעת והוא לא שנא לו מתמל שלשם ... הוא ינוס אל אחת הערים האלה וחי - **ספר החינוך תי:** לפי שעוון הרציחה חמור עד מאד ... ולכן ראוי למי שהרג אפילו שוגג, שבאת תקלה גדולה כזו על ידו שיצטער צער גלות ששקול כמעט כצער מיתה, שנפרד מאוהביו ומארץ מולדתו ושוכן כל ימיו עם זרים. עוד יש תיקון העולם ... שינצל מיד גואל הדם לבל יהרגנו ... ועוד תועלת בדבר, לבל יראו קרובי המכה את הרוצח לעיניהם תמיד.

ליקוטי שיחות ב עמוד 626: ה' אומר ליהודים: אני נותן לכם 29 ימים [חודש אלול] שבהם אפשר להיקרע מכל ההרגלים השליליים וההנהגות הקודמות – 'ונס שמה', עליכם לברוח לתוך סדר והנהגה של חודש אלול ולהתיישב שם .. ובמילא הדבר יהיה למקלט מגואל הדם, מכל הקטרוגים.

מדרש שמואל שם: כמעשה דרבי נהוראי (שבת קמז) הלוא הוא רבי אלעזר בן ערך, ששכח תלמודו על שהלך למקום ליצנים השותים במזרקי יין ונמשך אחריהם וכשחזר בעא למקרי בספר תורה 'החודש הזה לכם' וקרא 'החרש היה לבם' ובעו רבנן רחמי עליה ואהדר תלמודיה, ובהיות שלא בכל שעה אתרחיש ניסא – הזהיר התנא שיהיה גולה למקום תורה ולא למקום השותים במזרקי יין.

3. **שמות ג:** ויאמר ה' ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים... וארד להצילו מיד מצרים ולהעלתו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה ורחבה ... לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אלהם ... אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני והחתי .. ארץ זבת חלב ודבש: ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו... נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה לה' אלוקינו - אלשיך: אם הייתי אומר שישלח לעולם ביד חזקה, לא הייתה אשמת סירובו סיבה לכל המכות. כי לא ייפלא שימאן להפסיד שישים רבוא עבדים לעולם. על כן אמרתי דרך זה, שעל כן בסרבו - ראוי להכותו מכות גדולות.

ליקוטי שיחות ה/282: כל אדם חייב לומר בשבילי נברא העולם, וכך ביחס לתורה והוראותיה שהן נאמרות לכל יחיד בפני עצמו. כך ביארנו כמה פעמים על הפסוק 'אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' - שהקב"ה מדבר לכל יחיד בעם ישראל. וכאן יכול יהודי לטעון כיצד יכול אני ללמוד מנח, להינצל מהמים הזידונים של המבול והרי נח היה 'צדיק תמים'? לכן אומרת התורה: 'בדורותיו' (לגנאי), שנח היה רק צדיק בדורותיו [ובכל זאת נהג בצדקות] – ודרגה כזו מחייבת כל אחד.

תניא פרק כז: ואם העצבות אינה מדאגת עונות, אלא מהרהורים רעים ותאוות רעות שנופלות במחשבתו ... אדרבה יש לו לשמוח בחלקו שאף שנופלות לו במחשבתו הוא מסיח דעתו מהן ... והרי זאת היא מדת הבינונים ועבודתם לכבוש היצר וההרהור העולה מהלב למוח ולהסיח דעתו לגמרי ממנו ... ובכל דחיה ודחיה שמדחהו ממחשבתו אתכפיא ס"א לתתא... וזהו שאמר הכתוב 'ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי' - מטעמים לשון רבים, שני מיני נחת רוח ... וכמו שבמטעמים גשמיים דרך משל יש שני מיני מעדנים: אחד ממאכלים ערבים ומתוקים, והשני מדברים חריפים או חמוצים רק שהם מתובלים ומתוקנים היטב עד שנעשו מעדנים להשיב הנפש.